

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	16 kor. — fill.
Egy évre	5	— fill.	8
Fél évre	2	50	4
Negyed évre	1	—	2
Egy óra	—	—	1
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzáró megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Egy csomó igazság.

Kossuth Lajos mondta: »a politika az ekzigenciák tudománya.«

Minden politikai helyzetnek megvan a maga ekzigenciája. A ki ezt figyelembe nem veszi, az fálnak megy neki. Ha a kormány megy a fálnak: megbukik. Ha egy párt megy a fálnak: megtörik. Ha a nemzet megy a fálnak: öngyilkosságot követ el. . . Óvja meg az Isten nemzetünket és legyen örökéletű a mi édes Hazánk!

Nem ellenfeleinkhez szólok ma; a lojalis ellenfelekhez épp úgy nem, mint azokhoz, kik eltagadják, elferdítik, kicsinyítik a mi diadalunkat, mert ennek következményei, bármi okból kellemetlenek nekik.

A mi pártunk meg szokta fontolni állásfoglalásait; ezek miatt rágalmazni, ugratni, uszítani, gyanusítani szoktak némelyek, de nagyon sokkal többen tisztelik.

Mi hálásak vagyunk a tiszteletért; a gáncsokkal pedig nem törődünk; a gyanúsításokkal és rágalmakkal még kevésbé.

„Audacter calumniare, semper aliquid haeret“ mondja Verulamii Bacon; de ha valami a merész rágalmából ránk ragadna, lemosná azt a közbecsülés árja.

Nem fogok vitatkozni senkivel a felett, hogy jól cselekedtünk-e, vagy

rosszul, mikor elhatároztuk, hogy kiragadjuk az országot a törvényen kívüli állapotból, nem legyőzetéssel és megadással, hanem a mi győzelmünkkel és ellenfeünk megadásával.

Nem vitatkozom a felett sem, hogy mikor elértük azt a célt, a melyet mindjárt első felszólalásunkkal magunk elé tűztünk, vagyis azt, hogy az országot elszegényedett helyzetében megmentjük az új megsarczolástól, hogy ekkor szükséges lett volna-e sarkon fordulni és azonnal egy másik célért folytatni az obstrukciót, vagyis azért, hogy létező törvényekből kifolyó nemzeti vívmányokat szerezzünk?

Nagy hajlandóságunk lett volna megtenni ezt és egy diadal helyett kettőt aratni, de előttünk állt az, hogy az elért eredmény után, vagyis a katonai hatalom meghátrálása s az ujonczlétszámemelés meggátlása után, továbbá a makacsul ellentálló kormány és a katonai hajthatatlanságot képviselő miniszter megbukása után, olyan helyzetbe kell most már juttatni a hazát, hogy szűnjék meg a törvényen kívüli állapot, létesüljenek azok az alkotások, melyekre az országnak égető szüksége van és legyen az országnak rendes költségvetése.

Elveink közt első sorban van az önálló magyar hadsereg; ez a mi elvünk és nem a 67-es törvényből következtetett vívmányok.

E vívmányokért mi küzdöttünk legerősebben és küzdeni fogunk még a jövőben is, sőt éppen azért, mert hitünk szerint ezeknek megtagadása törvénysértés, jogunk van ezekért majd még annak idején obstruálni is, mert ha a kisebbségnek nincs is joga a maga elveit obstrukcióval ráerősokolni a többségre . . . de arra van joga, hogy a létező törvények végrehajtását követelje, sőt ha kell, kiereszkölje. Ebben az esetben az obstrukció nem alkotmányellenes fegyver, sőt az alkotmánynak védelme, mert nem más, mint parlamentáris védekezés a törvénysértés ellen.

Azonban, midőn e fegyver jogsultságát hirdetem, hozzáteszem, hogy hazafias higgadsággal és körültekintéssel mérlegelni kell azt, hogy mikor lehet e kétélű fegyvert használni és meddig lehet vele élni, anélkül, hogy a nemzet egész jelenjét és talán hosszú időre jövőjét a tönkrejutás veszélyébe sodornánk.

Rossz hadsereg az, a mely nem tud, vagy nem akar megállni, mikor az első cél, a melyért küzdött, el lett érve és az ellenfél kiverve sáncaiból, szétszórva meghátrált s vezérei elestek.

Rossz hadsereg az, mely akkor is tovább rohan, mikor már győzött, a nélkül, hogy körülnézne, hogy mit kockáztat rohamával, milyen károkat

Az ördög.

Elbeszélés.

Irta: **Gróf Tolstoj Leó.**

Egy földművelő, alig hogy pirkadni kezdett, befogta lovait az eke elé és kiment a mezőre. Mivel még aznap nem evett, egy darab kenyeret tett a tarisznyájába. Kierve a mezőre, a tarisznyát egy bokor alá tette s vigan hozzálátott a szántáshoz. Mikor belefáradt a munkába, kifogta a lovait és mivel megéhezett, elővette a tarisznyát, hogy jó kedvvel elfogyaszsa a darab kenyeret. A kenyérnek azonban a hült helyét találta s bárhogy is forgatta ide oda a tarisznyát, a kenyérre csak nem akadt.

A dolog pedig úgy történt, hogy az alatt az idő alatt, míg a paraszt szántogattott, az ördög kilopta a tarisznyából a kenyeret és akkor elrejtőzött a bokorban, hogy lássa és hallja, mily éktelen lármát fog csapni e miatt a mi emberünk.

A paraszt pedig megvigasztalódott azaz, hogy hiszen éhen nem fogok halni, a ki elemelte, bizonyára ehesebb volt, mint ő, váljék egészségére. Ezzel elment a kut-

ra ivott a friss vízből s vigan folytatta a szántást.

Az ördög pedig mérge ödött, hogy a parasztot nem tudta bűnre csábítani. Lement a pokolba és panaszkodott az ördögök fejedelmének, hogy a paraszton nem tudott kifogni.

Az ördögök fejedelme haragra gyulva azt kiáltotta:

— Hogy a paraszton nem tudtál kifogni, magad vagy az oka, mert ostobaul kezdted a dolgot. Még az kellene, hogy az emberek teljesen megszelídüljenek. Ez így nem maradhat. Menj és ha 3 év alatt ki nem fogsz a paraszton, jaj neked.

Az ördög újból a földön termett és azon gondolkodott, miképpen fogjon ki a paraszton.

Megvan, gondolja magában. Egy jó ember formáját vette magára és beszegődött a paraszthoz munkásnak. Megtanította a parasztot, hogyha száraz nyár következik be, akkor a lapályos és vizenyős helyeket vesse be gabonával. A forró, száraz nyár tönkretette a gabonavetésekét, de a mi parasztnak bőven aratott. Még a következő

esztendőre is maradt fölöslege. A jövő évben megtanította a parasztot, hogy a gabonát hegyes vidékre vesse. A nyáron át folyton szakadt az eső, a termés tönkre ment, de a mi parasztnak bőséges termése lett. Annyi rozsa és búzaja lett, hogy azt sem tudta, mit kezdjen vele.

Most megtanította, hogy a rozsból pálinkát főzött. Maga is ivott és mások is ittak belőle. Most az ördög elment az ördögök fejedelméhez és eldicsekedett vele, hogy most már kiérdemelte azt a darab kenyeret, melyet a paraszttól ellopott.

Az ördögök fejedelme nem akart hinni neki. Ott termett a paraszt házában és amit ott látott, azzal nagyon megvolt elégedve.

A paraszt vendégül látta a falu előkelőit és pálinkával látta őket. Az asszony hordta körül a pálinkát. Egyszer neki ütődött az asztalnak és kiöntött egy pohárral. A paraszt méregbe jött s azt mondta:

— Nem tudsz vigyázni, te bolond erre a drága italra!

A kis ördög oldalba lökte a nagy ördögöt és oda sugta neki:

okoz és vajjon nem pusztítja-e el önmaga azt is, a miért küzd? Továbbá, hogy nem töri-e össze önmagát és nem szorítja-e neki a tulnyomólag nagy és erős hatalmat az élet-halál harcának, a mely elől ez többé nem tér ki, ha a falnak szorítják.

Meggyőződésem szerint nem szabad egyetlenegy nagy csatában kockára tenni a nemzet sorsát; kivált midőn minden anyagi erő az ellenfélnek van; és csakis az igazság ereje van mellettünk!

A gyengébbnek ismételt és jól irányított támadásokkal lehet csak győzni, de a küzdelemnek sohasem szabad élet-halálharczvá fajulni.

Ez az én hitem; ezért a harcmódonért vállalom felelősséget; de azért, hogy nemzetem egy egész sorsát egy kockára tegyem, én felelős nem leszek!

Kossuth Ferencz.

Pályaválasztás.

Debreczen, június 27.

Bezzeg nem volt a pályaválasztásra gondjuk azoknak, kik az üdvözítő kasztok korában éltek. Apja hivatását követte a fiu, ha amaz iparos volt, utóda folytatta mesterségét, ha pap, lett a fiu is az ige hirdetője, könyörtelen hirdetője annak a meggyőkeresedett hitnek, hogy a tulvilágon is fennáll a kasztkülönbség, nehogy a nép szabadabb törekvéseket tápláljon. — S azóta is hány intézmény uralkodott, a mely csirájában elfojtotta az egyéni tehetségnek szabad kifejlődését.

Békót rakott rá a rabszolgaság, később a jobbagyságnak embertelen intézménye, a hűbériség, az egyeseknek hatalmas kiváltságokat adó rendi szervezet. Évezredek küz-

— Látod, már nem azt mondja, hogy egészségedre.

Most odajött egy szegény ember, aki nagyon szeretett volna a pálinkából inni. De a paraszt nem adott neki.

— Még az kellene, hogy mindenkinek adjak.

Ez is tetszett a nagy ördögnek.

— Csak várj — mondotta a kis ördög — még külön dolgokat is fogsz látni.

A vendégek a gazdával tovább ittak. Kezdték egymásnak hizelegni és beszédök sima volt, mint az aczél.

— Csak hadd igyanak — mondá a kis ördög, most olyanok, mint a rókák, kölcsönösen beakarják egymást csapni, de nem sokára olyanok lesznek, mint a farkasok.

A parasztok tovább ittak. Beszédök egyre hangosabb s már gorombáskodni is kezdtek. A gorombáskodást verekedés követi, a házigazda is belekeveredik, kit alaposan elagyabugyalnak. A nagy ördögnek ez nagyon tetszett.

— Jól van, nagyon jól van — mondotta.

— Várj csak — mondotta a kis ördög — most olyanok, mint a farkasok, de csak hadd igyanak még, olyanok lesznek, mint a disznók.

delme termette meg az állampolgári jog-egyenlőséget, s ennek egyik sarkalatos elvét: minden állampolgár egyéni képessége szerint szabadon választhatja meg életpályáját.

Meg van döntve tehát minden intézmény, mely a tehetség természetes kifejlődése, minden válaszfal, mely a pályaválasztás szabadsága előtt állott. S mégis — csudálatos dolog — a pályaválasztás kérdése valóságos rémként áll a szükséges előtanulmányokat végzett ifju előtt. S vajjon mi lehet ennek az oka? — Közvetlenül úgy látszik, hogy a tudományos pályák mérték nélküli előzönlése, ámde e ténynek indító oka ismét más dologban gyökerezik.

Nemzetünk ősidőktől fogva hagyományos érdeklődéssel viseltetett a jogtudomány iránt. Legszegényebb kurtanemesig mindenki a „jus“-sának volt árgus szemü őrizője. Mig nyugoton füstös gyárkémények, robogó vasparipák hirdették a kifejlett, egészséges ipart mi — jogainkat védjük. (Sajnos, de gyakran is kellett védenünk.) S ma e tény szomorú következményeit viseljük. Mü- és forgalmi iparunk kezdetleges fejlődési stádiumban van. Gyárparunk a vállalkozási kedv — és szellem hiányában — bár tőkében nem szűkölködünk — a legtöbb ipartermékben, ugy kiállítás, mint ár tekintetében nem versenyezhet a külföld hasonnemű iparvállalataival; s ennek áldatlan következménye, hogy külföldi iparvállalatok gyarapításához járulunk hozzá nemzeti vagyonunk csökkentése áran. S miben keresendők e tény okai? Abban első sorban, hogy hiányzik nálunk a munka becsülete. Abban az országban, — mondja egy kitünő nemzetgazda — melyben az iparos és kereskedőosztály nem részesül a kellő megbecsülésben, csak a testileg és szellemileg nyomorultak lesznek iparosok, csak az uzsorások, kereskedők!

A másik, sokkal mérhetlenebb bajunk abban keresendő, hogy nincs kellő általános műveltséggel és szakbeli jártassággal ren-

— És a parasztok tovább ittak. Lassan-lassan elcsendesettek, mindegyik csak magába beszél. Most távozni akartak, de utczára éve tántorogni kezdenek, egyik a másikba kapaszkodik és a földre zuhannak. A házigazda, ki vendégeit kikísérte, követik ezek példáját s szintén az anyafölddel köt közelebbi ismeretséget.

— Ezt jól csináltad — mondja a nagy ördög — pompás egy ital, hogyan is csinálod? Biztos, hogy rókavért kevertél hozzá, hogy ravasz legyen tőle a paraszt, aztán farkasvért, hogy gonosz legyen tőle s disznóvért, hogy olyan legyen, mint a disznó.

— Oh nem — mondja a kis ördög — nem úgy csináltam. Csak azt tettem, hogy bőséges termést adtam neki. Az állati vér mindig benne van, de ha szűken van a kenyere, nem tud kitörni rajta. Ekkor az utolsó falat kenyeret sem sajnálja mástól. De a bőség rosra ösztökéli. Megtantottam pálinkát főzni s a mint Isten adományából, a kenyérből pálinkát csinált, felébred benne az állati vér. A meddig csak pálinkát iszik, mindig állat marad.

A nagy ördög megdicsérte a kis ördögöt és nagy kitüntetésekben részesítette.

delkező kisiparos osztályunk. S ez talán az előbb felhozott ok kifolyásának is tekinthető. S mig azt nélkülözzük, addig hasztalan dobálódzunk a „hazai iparpártolás“ nagyhangu jelszavával. Müvelt, szakképzett iparos középosztályra van szükségünk, s ez fogja megvetni nemzeti vagyonosodásunk alapját, hiszen az anyaföld termőereje nem fokozható a végtelenségig, de a képzett kisiparos százsorosára emeli a nyerstermény értékét. Pályaválasztó ifjuság, meg van jelölve az ut, kövessétek!

A 16 milliós kölcsön.

— A jogügyi és a gazdasági bizottság értekezlete. —

Az a nagyfontosságú és a város jövő fejlődésére nézve oly fontos javaslat, mely 16 millió korona kölcsön felvételéről szól, tegnap került a jog és pénzügyi valamint a gazdasági bizottság elé. A két bizottság Kovács József polgármester elnöklésével együttes ülést tartott.

Beható, részletes elbirálásban részesítette a két bizottság ezt az óriási pénzügyi miveletet és a hangulat mindkét bizottságban oly kedvező volt, hogy most már szinte biztosítottnak látjuk, hogy a legközelebbi közgyűlésen szintén magukévá teszik a bizottsági tagok és a határozatukkal megvetik Debreczen jövő fejlődésének alapját.

Mindkét bizottság elősmerte, hogy erre a pénzügyi miveletre a városnak égető szüksége van.

Az a három tagu bizottság, mely ezt a nagyszabásu tervet előteremtette, de különösen Vecsey Imre főjegyző, ki az előkészítés nagy és fáradságos munkáját végezte örök háláját érdemelték ki Debreczen polgárságának.

A két bizottság egyes módosításokkal szintén elfogadta a tervezetet és a közgyűlésnek szintén elfogadásra ajánlja. A legfontosabb részét a vízvezeték és csatornázásra vonatkozó tervezetet azonban egyelőre függőben tartják, mert a város beakarja várni azt az időt, mikor az államnak a vidéki városok vízvezetékére és csatornázására vonatkozó egyetemes javaslata elkészül.

A gyűlésről különben tudósítunk a következőkben számol be:

A gyűlést d. u. 4 óra után nyitotta meg Kovács József polgármester, elnök. Jelen voltak:

Puky Gyula főispán, Vecsey Imre, Kiss Albert, Simonffy Imre, dr. Kenézy Gyula ifj. Schwarz Vilmos, Bakonyi Samu, Berényi Gábor, Ábrahám László, Rickl Antal Horváth István, Debreczeni Lajos, Öry Mihály, Kertész István, Nagy János, Szentessy János, Jobbágy János, Keki Sándor, Mórócz Ferencz, Polgári Bálint, Aczél Géza, Jámor István, Körner Adolf, Csóka Samu, Oláh Károly, Udvarhelyi Géza, Varga Károly.

A z á l t a l á n o s v i t a.

Kovács József: A városi tanács a letárgyalandó nagy kölcsönt olyan fontosnak találta, hogy az első tárgyalásra együttesen hívta össze a jog- és pénzügyi és a gazdasági bizottságot. A tanács úgy intézkedett, hogy a bizottság tárgyalását ő vezesse. A gyűlést megnyitja.

Vecsey Imre előadó a nagykölsön történelmi részének ismertetésén kezdte előterjesztését. A városi közgyűlés utasította annak idején a városi tanácsot, hogy a város pénzügyi viszonyainak rendezésére s a szükséges alkotások fedezésére pénzügyi tervet dolgozzon ki. — Az előadó Roncsik Lajos főszámvévővel együtt dolgozott ki egy tervezetet, a melyet a tanács a következőkkel egészített ki.

A városház építésre előirányzott 300 ezer korona helyett 360 ezret javasol előirányozni.

A közbiztonsági hid kibővítésére még 100,000 koronát.

A bábaképezdére 150 ezer koronát.

Vecsey Imre előadó ezután a javaslat általánosságban való elfogadását kéri.

Bakonyi Samu: Általánosságban elfogadja a tervezetet, de felteszi a kérdést, hogy a pénzpiac mai kedvező helyzetét felhasználva nem lehetne-e a város többi kölcsönét is convertálni?

Vecsey Imre: Benne van a javaslatban. Bakonyi: Tudomásul veszem.

Simonffy Imre: Általánosságban szintén elfogadja a tervezetet, de az előirányzott 4 és fél perczent kamatlábat magasnak tartja. Külföldi pénzzel olcsóbban lehetne kísérletezni.

A bizottság a javaslatot általános tárgyalás alapjául elfogadta.

A csatornázás és vízvezeték.

Az első tételt, az elemi iskolák rendezésére felvett 739,100 koronát már a közgyűlés megszavazta, így vita tárgyát nem képezte. Az általános csatornázás és vízvezetékre 2.700.000 koronát vesz fel a javaslat. Erre, mint Vecsey Imre előadó jelentette, közgyűlési határozat van. Kéri a bizottságot, hogy ezt a tételt is fogadja el.

Bakonyi Samu: Sem a vízvezeték, sem a csatornázás ellen nem akar állást foglalni. Most azonban abban a helyzetben vagyunk, hogy remény van rá, miszerint az állam, szolidáris községi kölcsön alapján akarja a bizonyos lélekszám arányt meghaladott városokban a vízvezeték és csatornázást rendezni. Nem volna tehát jó a dolog pénzügyi részét elhamarkodni s nézete szerint nem volna helyes elébe vágni az állam funkciójának, a melyről biztos tudomása van. Innitványozza, hogy ezt a tételt egyelőre függesszék fel.

Aczél Géza: Tudomása van arról, hogy a miniszteriumban a vidéki városok vízvezetésére és csatornázására javaslatot dolgoznak ki, de azt is tudja, hogy a költségek a városok terhét fogják képezni. Éppen azért, azt indítványozza, hogy a nagykölsön tervezetben hagyassék meg a 2.700.000 korona, de a felvett összeget csak abban az esetben használják fel, ha az állam csatornázásokra vonatkozó tervezete elkészült.

Puky Gyula: Egész terjedelmében elfogadja Bakonyi Samu dr. előterjesztését a csatornázásra és a vízvezetékre vonatkozólag. Ha a kormány ilyen tervezetek kidolgozásába belefogott, az egészen bizonyos, hogy a pénzügyi résznél a városok terhén könnyíteni fog. Éppen ezért kár volna azt a kérdést már most fixirozni, hogy ezt most függőben, ami nem jelenti a dolog elejtését.

Kiss Albert: Mikor a nagykölsön eszméje szóba került, akkor még a régi kölcsön konvertálásáról nem volt szó. — Most már 16 millió korona felvételéről van szó, a melyet természetesen igen meg kell fontolni. Az új pénzügyi terv egyik legfontosabb része a vízvezeték és csatornázásra vonatkozik. Ennél a fontos tételnél ő is abban a határozott véleményben van, hogy

az állam itt segítségére fog jönni a városoknak. Ha másképen nem is segítene az állam, mint a felvett új kölcsön adómentességével — már ez is nagyon jelentékeny eredmény. A mi a nagykölsön többi részét illeti, tekintettel a felveendő összeg óriási nagyságára, a halasztható létesítményeket függesszük fel, de teljesítsük a sürgős megoldást váró feladatokat.

Fejér Ferenc: A mikor a nagykölsönt általánosságban elfogadta, azt azért tette különösen, mert a pénzügyi tervben a csatornázás vízvezeték kiépítésének tervét látta. Az az indoklás, a mely a tanácsi javaslatban van, hogy a vízvezeték és csatornázás egyik fontos és kérlelhetlenül szükséges dolog, igaz. A maga részéről nem várná be az állam idevonatkozó funkcióját, a mely aligha fog nagyobb kedvezményeket adni. Kovács József polgármester ezután összegezte a II-ik tételnél elhangzott felszólalásokat s a bizottság határozataként kimondotta, hogy a vízvezeték és csatornázás ügye mindaddig függőben maradjon, amíg az idevonatkozó alalmunkálattal nem készül.

Építések beruházások.

A bizottság ezután vita nélkül elfogadta a következő tetteket: Az ispotály lapos rendezésére 190 ezer korona. A gazdasági tanintézet régi épületének visszaváltására s a pallagi vasut kiépítésére 130 ezer korona. Az erdei vasut megvételére 230 ezer korona. Önkéntes iskola építésére 43 ezer korona, a Salétrom laktanya átalakítására 60 ezer korona.

A katonai csapatkórház.

A katonai csapatkórház felépítését már két városi közgyűlés utasította a vissza, vitát provokált a kérdés a bizottság ülésén is. A pénzügyi terv 160 ezer koronát irányoz elő erre a célra.

Fejér Ferenc: Kétségbe vonja a kórház felépítésének szükségét. Építse fel a kincstár. Ezt a tételt nem szavazza meg.

Puky Gyula: Az új csapatkórház felépítése alól kibujni nem lehet. Ezt a beszállásolási törvény előírja. De humanitárius szempontból is szükséges az új kórház felépítése. Hiszen a mi törvényhatóságunk gyermekeit ápolják abban a kórházban.

Abraham László: Financziális szempontból is okszerű dolog az elfogadás, de meg azért is, mert a honvédelmi kormány esetleg represszáliákkal élhet.

A bizottság a tételt elfogadta.

A házipénztár függő kölcsöne.

A házipénztár függő kölcsönének konvertálására 320 ezer koronát irányoz elő a pénzügyi terv.

Kiss Albert: Mi van akkor a guti magfák eladásából befolyt 256 ezer koronával? A közgyűlés úgy intézkedett, hogy ez az összeg erre a célra fordíttassék.

A kérdés a felszólalás után úgy alakult, hogy a házipénztár függő kölcsönének konvertálására a guti magfákból 200.000 koronát fordítanak, a nagykölsönből pedig 120 ezer koronát.

A tornaegylettől megvett házon fennmaradt törlesztéses kölcsönre 34,345 a város közegetének tervszerű kibővítésére 250.000 koronát vesz fel a pénzügyi terv. A bizottság elfogadta.

A városháza kiépítése.

A városháza kiépítésére 360,000 korona van előirányozva. A városháza kiépítése alatt értendő a közgyűlési terem kibővítése s egy második emelet építése. A bizottság a tételt elfogadta.

A kulturpalota.

Közművelődési palota céljaira a pénzügyi tervezet 100,000 koronát irányoz elő.

Kiss Albert kulturpalota építésére 100,000 koronát nem tart elegendőnek.

Puky Gyula: A 100,000 korona nem lesz egyedüli összeg erre a célra. A kormány 80 ezer koronát ajánlt meg már s a Csokonai-kör is fog 20 ezer koronát adni.

A bizottság a 100,000 koronát megszavazta. Megszavazták a városi szegényház kibővítésére felvett 40 ezer koronát, a temetők rendezésére 200 ezer koronát, a kórház kibővítésére 240 ezer koronát, a jéggyár kibővítésére 45 ezer koronát, a városi tüzbiztosításnak önbiztosítássá átalakítására 200,000 koronát.

Ujabb előterjesztések.

A városi tanács előirányzott ezenkívül gazdasági ismétlő- és tanyai iskolák építésére 100 ezer, a bábaképezde kiépítésére 150 ezer, a közbiztonsági hid kiépítésére 100 ezer koronát. A bizottság az újabb előirányzatot szintén elfogadta.

A siketnéma iskoláért.

Puky Gyula főispán: A tételek általános és részletes letárgyalása után meglehetősen beszédben említette fel a Debreczenben létesítendő siketnéma iskola humánus céljait. Kéri a bizottságot, hogy az építendő iskolának alapítványul 20 ezer koronát szavazzon meg.

Bakonyi Samu: Szívesen megszavazza a 20 ezer koronát, de nem hagyhatja említés nélkül azt, hogy a debreczeni felsőbb leányiskola részére tett alapítvány még most sincs kiutalva.

Oláh Károly: Mert nem engedi a kormány.

Bakonyi Samu: Az is érthetetlen, hogy miért nem engedi a kormány. Most a nagykölsönnel kapcsolatban ezt az egyet is el lehet intézni.

A bizottság a siketnémák gyámolítására 10 ezer kor. vett fel a szükségletekközé.

A székelyhidi vasut.

Simonffy Imre: A székelyhidi vasut kiépítésére 40 ezer korona felvételét kéri, mert elveszítjük a Debreczen-felé gravitáló szilágysági ipart és kereskedelmet.

Aczél Géza: Ezt az összeget már egyszer megszavazta a közgyűlés. Hogy nem utalták ki, az Bihar megye ellentétlenségén mult. — Ezt a vasutat egyelőre nem is építi ki.

A bizottság a javaslatot nem fogadta el.

A felsőbb leányiskola alapja.

A felsőbb leányiskola 200 ezer koronás alapítványára vonatkozólag Vecsey Imre megjegyzi, hogy az összeg benne van a házipénztárban. Kiss Albert indítványára kimondták, hogy az alapítvány kiutalására a lépéseket megteszik.

A régi kölcsön konverziója.

A bizottság elhatározta a 8.861.249 korona régi kölcsön konverzióját.

Vecsey Imre indítványára kimondta a bizottság, hogy a 16 millió kölcsön felvétele ügyében a tanácsnak a következő megbízatást adja:

Lépjen érintkezésbe a pénzügyi intézetekkel és pénzesportokkal.

2. Eljárásának eredményéről adjon számot a közgyűlésnek.

A bizottság jegyzőkönyvének hitelesítésével Kenézy Gyula, Kiss Albert, Horváth, Rickl Antal bizattak meg. Elnök ezután megköszönte a főispán megjelenését s a bizottság tagjainak érdeklődését s a gyűlést 7 órakor bezárta.

NAPI HIREK.

Kezedbe' rózsá volt...

Kezedbe rózsá volt
S én önfeledten
Beszélni kezdtem :
— Ami a rózsá túske ágon
Kopár valónkon az az álom!
S én minden álomom
Rólad fonom meg...
Mi lesz a sorsuk ?
Oh! valld be, mondd meg! —

Néztél merőn Te 's mit se szólva
Fehér ujjakkal szerte szórva
Tépted, tépted a rózsá-levelet...
Hittem-e akkor, hogy ez felelet!

Zivuska Andor.

A politikai helyzetről

városunk egyik országgyűlési képviselőjétől tájékoztató cikket kaptunk, melyet azonban arra való tekintettel, hogy képviselőnk előbb pártunk vezérének Kossuth Ferencznek a cikkét kívánta közreadni, lapunk holnapi számában közlünk.

Az adóhivatal és az adóügyosztály reformálása.

Az adóhivatal és az adóügyosztály reformálása egyik égető szükségét képezi városunknak. Már a múlt évben tervbe vették ennek a kérdésnek megoldását, de a szervezeti szabályzat módosításának elodázásával ezt is levették a napirendről. Most, hogy a szervezeti szabályzat módosítását és átdolgozását a közeli napokban megkezdte az evégből kiküldött bizottság, Csóka Samu adóügyi tanácsnok, ki a múlt hónapokban hosszabb ideig tanulmányozta az ország legjobb szervezetű adóhivatalát u. m. a budapestit, szegedit, kecskeméti és a h.-m.-vásárhelyit, az ott szerzett tapasztalatok alapján terjedelmes és mindent felölelő javaslatot dolgozott ki az adóhivatal reformálásáról és ezzel kapcsolatosan külön szolgálati szabályzatot is készített, mely a szervezeti szabályzatba is beilleszthető. A kidolgozott javaslatnak legfőbb elve az, — hogy a közönségnek könnyebben hozzáférhetőbbé tegye az adóhivatalt, a munkamegosztás helyes keresztülvitele szempontjából az eddigi személyzet létszámát 75-ről 58-ra apasztaná, a mi által, habár a javaslat szerint egy új jegyzői állás is szerveztetnék és a fizetések arányosan 100–200 koronával emeltetnének, mégis mintegy 9000 korona megtakarítás volna elérhető évenként. A városnak jelenleg az adóügyosztály 84700 koronájába kerül évenként a javaslat szerint pedig 75,700 koronába kerülne. Ami az adóügyosztály és adóhivatal reformálására hivatkozik, a javaslat szerint az adóhivatal 4 osztályra osztatnék. És pedig a főnöki, a pénztári, a számviteli és a behajtási osztály. A főnöki osztály teendőit a tanácsnok, a pénztáriét a pénztárnok, a számviteli és a behajtási osztályát egy adófőtiszt végezné, mint osztályvezető. A javaslat tüzetesen körülírja minden osztály ügykörét és teendőit. A közönségnek nagy a panasza, nehezen jut az adóhivatalba, sokféle kell

itt járnia, sok időt tölt el, míg végre fizetni tud. Ezen a nagyon is fontos, sőt legfőbb bajon is segítve lenne. Erre nézve azt javasolja Csóka tanácsnok, hogy egységes adófőkönyvet kell az adóhivatalba beszerezni, melyben az összes állami és városi adók együtt vezetnének és miután minden kerület önállóan működne, a közönség pár perc alatt teljesíthetné az adófizetést, úgy hogy pl. ha valaki a III. ker. lakik, az adóhivatalba bemegy abba a helyiségbe, hol a III. ker. működik, ott beírják a könyvébe mennyit fizet és azonnal mehet a pénztárba az adót befizetni, nem kell várnia és szobáról-szobára menve, várni, mikor kerül rá a sor. Ezek a javaslatnak főrészei, melyeknek megvalósítása megszüntetné azt a sok panaszt, mely az adóhivatal ellen úgy a múltban, mint még a jelenben is befizetések alkalmával hallatszik.

Jóváhagyott alapszabályok.

A belügyminiszter a debreczeni siktéma intézet alapszabályait jóváhagyta.

Esküvő.

Klein Géza budapesti kereskedő július hó 5-én déli 12 órakor esküszik örök hűséget a Deák Ferencz u. izr. tempomban Fleischmann Lillának, Fleischmann Mór debreczeni nagykereskedő leányának.

Elhelyezett állatorvos.

A miniszter Vavra József debreczeni állami állatorvost Jászberénybe helyezte át.

Kossuth Ferencz meggyanusítása.

A függetlenségi párt legutolsó állásfoglalása óta kiméletlen támadások érik egyes helyekről a függetlenségi pártot és a támadások nem kimélik Kossuth Ferenczet sem a párt illusztris elnökét és vezérét sem, akit általánosságban odavetett súlyos gyanúsításokkal illetnek. Kossuth Ferencz, míg csak kritikát gyakoroltak a párt eljárása fölött, nem tartotta szükségesnek a beavatkozást, tisztelven a szabad kritika jogát, de a mikor a támadások, a gyanúsítások fokára emelkedtek és egyenesen az ő személyét érintették, szükségesnek tartotta az intervencziót. Ma este Kossuth Ferencz a következő levelet intézte dr. Pályi Edéhez, a „Magyar Szó“ című politikai napilap szerkesztőjéhez:

Tekintetes

Dr. Pályi Ede urnak,
a „Magyar Szó“ szerkesztőjének.

Ön jónak látja nap-nap után engem kétértelmű kifejezésekkel gyanúsítani.

Június 30-iki számában többek közt már annyira ment; hogy azt írja, hogy a katonai javaslatok tárgyában kifejtett akciómmal nem az ország számára, hanem magam részére értem el valamit.

Ezennel felhívom, hogy nyiltan írja meg, hogy magam számára mit értem el? Ha Ön tisztességes ember, ezt Ön kötelességének fogja ismerni.

Budapest, 1903. június 30.

Kossuth Ferencz.

A gazdasági bizottság ülése.

A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága 1903. év július hó 1-n d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, melyen folyó ügyek fognak tárgyalatni.

Értesítés.

A rendőrfőkapitányság a következő értesítést bocsátja közre: Tudomásomra jutott, hogy a helybeli kerületi betegsegélyző-pénztár azon nyomtatott értesítvényt bocsátotta ki és küldte szét a helybeli képesített iparosokhoz és alkalmazottaikhoz, hogy a 4644/1903. rfk. sz. alatt meghozott elsőfokú iparhatósági határozat alapján az iparhelyi tagoknak a kerületi és iparhelyi betegsegélyző-pénztár közötti szabad választási joga fennáll. Minthogy ezen határozat ellen az iparhelyi betegsegélyző-pénztár fellebbezéssel élt, tehát az még nem jogerős, ennélfogva a kerületi betegsegélyző-pénztárnak fenti értesítés kibocsátására joga nem volt mit ezennel a helybeli képesített iparosok és alkalmazottaiknak tudomására hozok.

A díjnokok helyzete.

Az országos díjnok-kongresszus vezetősége körlevelet intézett az ország összes díjnokaihoz, melyben arról értesíti a kartársakat, hogy az idei országos díjnokkongresszust augusztus hónap 15-én fogja Rimaszombatban megtartani. — A kongresszus tárgyai az anyagi helyzet javítása s a kormányhoz felirat szerkesztése, a melyben segítséget kérnek.

Névtelen levelek.

Visszaemlékezhetik mindenki hogy ezelőtt 1-2 évvel elvetemült emberek névtelen leveleket küldöttek előkelő házakhoz is, a melyekben vagy pénzt akartak kicsikarni, vagy pedig fiatal lányokat akartak bűnre csábítani. A rendőrség annak idején a legszélesebb körű nyomozás indította meg a tettesek kipuhatolására, de hasztalan. — Már-már feledésbe ment a dolog és most megint előkerült. Megint írják a csufosnál-csufosabb leveleket. Már több ilyen levelet átadtak a rendőrségnek. A rendőrség megindította a levélírók ellen a nyomozást.

Beiratások a főreáliskolába.

A debreczeni áll. főreáliskolában az előleges beiratások július 1-3. napjain tartatnak miúdig a délelőtti 8-11 órákban. Bemutatandó a születési okmány és az utolsó iskolai bizonyítvány. Ez alkalommal csak a beirási díj 9 korona 70 fillér fizetendő. Az igazgatóság.

Bucsujárás — sáskajárás.

Jó a dolguk két nap óta a fővárosi szállóknak, egy cseppet sem haragszanak azért, hogy sáskajárás érte őket. Két nap óta az ország valamennyi főispánja a fővárosban él, hogy hozsánát mondjanak új uruknak és parancsolójuknak — belülről, külsőleg pedig, hogy bucsuzzanak: szép és bevett formák szerint rendelkezésére bocsátják az állásukat. Ugy értesülünk azonban, hogy az új nagyur kegyes lesz és valamennyi főispánt meghagyja az állásában.

Abdul Kerimből — Jordán János.

Egy-két évvel ezelőtt egy török ifju vetődött Szatmár városába s ott letelepedett. Abdul Kerim, így hívták az ifjut, jóra való kereskedő lett s most, mint tudósítónk jelenti, áttért a görög katolikus hitre. A Macedóniába való török a keresztségben a János nevet kapta, miután előbb belügyminiszteri engedéllyel fölvette a Jordán családi nevet.

Gyásmise Sándor királyért — Szatmáron.

A szatmári görög katolikus egyház plébánia hivatala, mint tudósítónk írja, levelet kapott a minap Stuttgartból. A levelet Nagy Mihály, volt szatmári lakos írta s arra kérte benne Papp Lajos lelkészt, hogy Sándor szerb király lelkiüdvéért mondjon gyásmisét, mert a szerencsétlen uralkodó személyes ismerőse volt neki. A levélhez száz márkát csatoltak. A rekviemet, a melyen a város egész intelligenciája megjelent tegnap tartották meg.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Távirat.**A képviselőház ülése.****Az új kormány bemutatkozása.**

Debreczen, jun. 30.

A képviselőház mai ülése iránt szokatlan érdeklődés nyilvánult.

A mai ülésen mutatkozott be a Héderváry kormány és mondotta el programját. A folyosón nagy volt az élénkség. Eötvös, Ugron és a többi szövetségesek, kik folytatni akarják az obstrukciót, korán megjelentek. Barabás és a Kossuth-párt többi tagja izgatott hangulatban tárgyalnak a folyosón.

— Meglátjuk mit ígér a bán. Ha nem ígér nemzeti követelményeket, nem szereljük le az obstrukciót — mondják Barabásék.

A kormánypárt konsternálva van e kijelentések hallatára és rémülve kérdi:

— Mi lesz hat? Hiszen megegyeztetek.

— Nem egyeztünk! Nincs semmi paktum köztünk. Minden a bán programjától függ! — felelik Barabásék.

A terem tíz órakor már tele van. Valamennyi horvát képviselő is eljött. Mindenki az új kabinetet várja.

Féltizenegyórákor nyitotta meg Apponyi az ülést.

Felolvastatja az irományokat, mialatt folytonos zaj van.

Egyszerre éljenzés hallatszik jobbról, — zsvió kiáltások balról és szélsőbalról.

Héderváry az új kormányelnök feláll. Ebben a pillanatban **Pichler Győző** is feláll és így szól:

— Tomasics miniszternek nincs ott helye. (Zajos zsvió a szélsőbalon.)

Elnök figyelmezteti a közdekiáltókat, hogy horvát nyelven csakis horvát képviselőknek szabad beszélni. (Nagy derűtség.) E közben folytonos zsviózás hallatszik. **Héderváry** nem tud beszélni.

— Halljuk előbb Tomasics minisztert, ki a magyarok ellen beszélt! — kiáltják többen.

Nessi, Rátkay: Tomasics kérjen bocsánatot.

Apponyi rendreutasítja Lengyelt, Papp Zoltánt.

Végre a zaj csillapul és **Héderváry** szóhoz jut.

Az új kormányelnök kéri, olvassák fel a királyi kéziratokat.

A jegyző elolvassa: Kelt Bécsben... Viharos kiáltások:

— Bécs! Hoch! Hoch!

Rákosi: Kelt Bécsben, csinálták Zágrábban, megbukik Budapesten! (Derűtség.)

Jegyző ezután felolvassa az új miniszterek kinevezéseit. Lukácsfal kezd. A jobboldal éljenez.

Kecskeméthy: Söminiszter.

Daranyit, Wlassicsot ellenzék is éljenz.

Tomasics nevének felolvasásánál az ellenzék zsvió kiáltásokban tör ki.

Héderváry az új kormányelnök kezd beszélni. Legelőbb a sürgős teendőket jelzi. A rend helyreállítására vállalkozott, bár nem ismeri el jogosultnak, hogy a többség akaratát megadályozzák.

Zajos kiáltások: — Önnek ehhez nincs joga!

Héderváry: Mégis módját kellett keresni, hogy a kivezető utat megtalálják. Az újonczjavaslatokat egyelőre visszavonja...

Viharos kiáltások!

— Mi ez? Csaló! Egyelőre?!

Nem ezt mondta!

A többieket elengedjük! Zsvió! Csaló! Csaló!

Az elnök hiába csenget, a zaj egyre tart.

Polónyi: Szószegő!

Barabás, mások hevesen kiabálnak: — Nem Horvátországban van! Nem engedjük beszélni. Becsapott bennünket!

Rákosi: Van-e retourjegye Zágrábba? Tomasics Kossuthoz megy. Viharos kiáltások: Üljön le! Tomasics leül.

Héderváry a nagy zajban nem tud szóhoz jutni. Elnök folyton csenget.

Kiáltások: Nem tárgyalunk!

— Halljuk! kiáltották jobbról.

Ellenzéken óriási zaj támad.

— Ki vele! — kiáltják.

Pozsgay: Kucséber ez? Pár vagy umpár?

Luby Géza: Bezzeg most hallgatnak jobbról.

— Halljuk az elnököt! csend lesz erre a kiáltásra.

Apponyi kéri a képviselőket, hallgassák meg **Héderváryt**. A méltányosság megköveteli, hogy meghallgassák. (Nagy zaj.) Ha önök az elnököt sem hallgatják meg, legyenek aztán felelősséggel a parlamentárizmusért. (Taps, éljenzés jobbról.) Várják meg, míg a miniszterelnök befejezi a mondatot...

Viharos kiáltások: Fügesszék fel az ülést. Vigyék vissza Zágrábba!

Héderváry folytatja beszédét: Az újoncz javaslatokat egyelőre felfüggesztik, míg a véderőről szóló törvényjavaslat tárgyalására kerül a sor.

Kiáltások jobbról: No hát!

Héderváry: A kormány nem zárkozhatik el az újonczlétszám felemelésétől, de egyelőre csak az eddigi létszámot kívánja.

Ezzel elenyészik a rendes tárgyalás akadályai.

Kiáltások: Semmi sem lesz belőle!

Héderváry: Letárgyalnák az indemnyást, az újonczjavaslatot, a költségvetést. A kiegyezés tárgyalása szünet utánra maradna, bár sürgős volna, — hogy a külfölddel szerződéseinket megkössük. — Evégből olyan javaslatot terjeszt elő, mely elrendeli, hogy a kereskedelmi szerződések megkötése iránti tárgyalásokat megindítsuk.

Kiáltások: Hát az autonóm vámtarifa? Nem engedjük!

Héderváry: Ez gazdasági szempontból rendkívül fontos, nem szabad országunkat az ebből származó veszedelemnek kitenni.

Kijelenti, hogy ezélja a közigazgatási tisztviselők helyzetét javítani...

Rákosi: Új választás lesz.

Héderváry... mert az állami tisztviselők helyzetéhez képest rossz a helyzetük. Ragaszkodik a 67-es alaphoz.

Lengyel: Lesz-e magyar vezényszó?

Héderváry beszéde további részében monarchiát emleget, mire nagy zaj tör ki.

Felkiáltások: Nem vagyunk monarchiában! Azt se tudja?

Héderváry ezután olvassa beszédét. — Nyíltan kijelenti, rendületlenül ragaszkodik a 67-es alaphoz. Minden ellenkező törekvést perhorreszkál. Nemzeti politikát akar követni.

Ugron: Rebuszokban ne beszéljen! Mondja meg mit akar!

Kubik és mások: Elnök ur alkalmazza a 219. szakaszt, mert a kormányelnök beszédét olvassa.

Héderváry: Felekezeti külömbiséget nem ösmerek. A szabadelvűséget vallom alapelvül.

Ezután roppant akadozva beszél **Héderváry**. Az ellenzék gunyosan segíti.

— Na! Na! **Héderváry**! — kiáltják többen.

Héderváry: A Széll kormány elveit akarja folytatni, Széllről melegen emlékezik meg a maga, a pártja és az ország nevében is. Főntartja programját, a kormányzatot, ha kell erélyesen fogja vezetni, de az ellenzékkel együtt, loyálisan akar dolgozni, mert az ország javára együtt kell működni. Ne vegyék ezt frázisnak. A magyar államságnak mindenütt érvényt kell szerezniük.

Kiáltások: A hadseregben is?

Héderváry: de nem kell gyűlöletet hirdetni. Ha szeretettel ezélt érünk számíthatunk az idegen nemzetiségeknél a közös hazá szeretére.

Zajos kiáltások:

— Közös hazá! Mi az?

Szentiványi: Közös magyar hazát ért.

Héderváry: Ha kell az ellenálló áramlatot megis toroljuk. Az adóreformot úgy kontempláljuk, hogy a legszegényebb osztályon is segítsünk. Ha erőstársadalmat akarunk, a középosztályt kell erősíteni. (Éljenzés jobbról.) Az új kormányelnök után **Kossuth Ferenc** beszél.

Ingatlanok forgalma.

Lakatos Eszter Bőr Istvánné veszi a debreczeni 189. és 190. sztkvben foglalt 3 hold 802, illetve 3 hold 770 négyszögöl új osztású földet Lakatos Istvántól 1000 kor. Pethő Ferenc és neje Csányi Eszter veszik a debreczeni 3129. sztkvben foglalt 3 hold 450 négyszögöl ondódi földet C. Kovács Istvántól 2650 kor. Szücs István és neje Boldogh Zsuzsanna veszik a debreczeni 2256. sztkvben 6660. hrsz. a. foglalt 6 hold 450 négyszögöl ondódi földet Jambor Julianna Falusi Györgyné és társaitól 4000 kor. Arva István veszi a debreczeni nagycserei 125. sztkvben foglalt kaszálót Nagy Ferenc és neje Lovász Juhannától 2400 kor. Szakál Sára veszi a debreczeni 5083. sztkvben foglalt 887 és fel négyszögöl Csapókerti szőlőt Csöregh Ferenczöl 1600 kor. Szepesi Sándor és neje Nyíri Julianna veszik a debreczeni 7165. sztkvben foglalt Mórlicz-telepi majorság földet Mezei István és neje Nyíri Erzsébettől 2400 kor. Kozma Imréné Kiss Eszter veszi a debreczeni 400. sztkvben foglalt Pacsirta-utca 6. számú házat Bujdosó Andras és neje Bodi Esztertől 6400 kor. Pásztor István és neje Zajacz Maria veszik a debreczeni 3920. sztkvben foglalt 740 négyszögöl boldogfalvaikerti szőlőt Lengyel János és neje Barna Erzsébettől 2800 kor. Kállai János és özv. Kállai Jánosné Györi Maria veszik a debreczeni 2235. sztkvben 6752. hrsz. a. foglalt 6 hold 750 négyszögöl ondódi földet Dávid Nándortól 5200 kor.

Vidéki hírek.**A seprősi zendülés utóbajai.**

Az aradmegyei Seprősön f. é. május 6-án megtartott véres bíróválasztás miatt a községbe rendelt katonaságnak tegnap kellett volna a községet elhagynia, de mert időközben Csipős Togyer, a község egyik legvagyonosabb embere, a bíróválasztás alkalmával kapott sebekbe belehalt s így a nagybirtokosok újabb tüntetéstől tartottak, a katonaság most legalább aratás utánig, valószínűleg a nagy hadgyakorlatig fog Seprősön maradni.

Vörös kakas.

A múlt héten kétszer ütötte fel fejét a vörös kakas Uzfasszonyfán, 22-én a reggeli órákban az ősi ragyogói csardaépület égett le. Az oltási munkálatoknál szerencsétlenség is történt, mert a lezuhanó tűzfal két asszonyfai munkást temetett maga alá, kik közül Lukács János azóta a halállal vívódik. 25-én pedig kigyuladt a Takács Dénes tulajdonát képező két hatalmas pajta. Apró gyermekek játszottak gyufával a szalmakazalok körül. A tűz csakhamar átesapott a Czener Mihály tulajd. nat képező koresma-helyiség jégvermeire, onnan hihetetlen gyorsasággal terjedt tovább és leégett egy egész utcaszor. Tizenkét lakóház esett a tűz martalékául, nem számítva a gazdasági épületeket. A község legszegényebb része pusztult el. Mentésről a nagy szél miatt szó sem lehetett. Sok szegénynek nem maradt egyebe, mint rajta levő munkás öltönye.

Postarablás.

Pojáma krassószörénymegyei községből jelentik, hogy három rabló fényes nappal rablótámadás intézett a posta ellen. A rablók délelőtt 11 órakor bementek a hivatalba, a postamesternő azonban vonakodott az értékeket kiadni, midőn szerencsére többen jöttek a postára, mire a rablók elmenekültek, egy revolvert vivén csak magukkal. A csendőrök nyomoznak, de eddig még eredménytelenül.

Szerencsétlenül járt csónakázók.

Vasárnap délután Zson Károly, Frind Ferencz mészárossegédek, Dancsa Lajos mészárosanonez, Boda János lakatostanonez és Lauffer Ilona gyári munkásnő az óbudai partok mentén a nyílt Dunán csónakáztak. Csónakjuk egyszerre nekiment egy dereglyének és mind az öten a Dunába fordultak. A szerencsétlenséget észrevették az óbudai hajógyár tűzoltói, akik a fül-doklók segítségére siettek. A négy fiatal embert sikerült is kimenteniök, de a leány elmerült. A rendőrség megindította a vizgálatot.

Egy asszony tragédiája.

Bignio István székesfővárosi számtiszt felesége, Mártonffy Mariska husz hónapos kis fiával, Istvánnal szombaton este a Dunába ugrott. A szerencsétlen fiatal asszonyt kimentették, a kis Istvánt azonban elsodorta az ár. A rendőrség a Rókus-kórházban kihallgatta a szerencsétlen asszonyt, akin az elmezavar tünetei mutatkoznak. Elmondotta, hogy az egész családja elmebajos volt. Családjában többen, így az apja és a bátyja is megőrültek. Őt az a fixa idea gyötörte, hogy megőrül. Nem is akart férjhez menni, azonban Bignioba beleszeretett. Amikor már házas volt, meg jobban megerősödött benne a fixa idea, hogy megőrül. Félte a kis fiát, hogy kire marad, ha megőrül. Ez a gondolat üldözte mindig és emiatt akart a gyermekével meghalni.

Öngyilkos nagybirtokos.

Udvari községben tegnap öngyilkos lett Szeőke Ödön nagybirtokos. Reggel elment hazulról és miután délre nem jött haza, rokonai nyugtalankodni kezdtek. Nemsokára megtalálták a Szamos parton ruháját és cipőjét, mi arra vall, hogy a vízbe ölte magát, a rendőrség a legszélesebb körű vizsgálatot indított meg, mivel Szeőke Ödönnek oka nem igen volt magát megölni, büntény áldozata is lehet.

Rákóczi ünnepély Szathmáron.

A Rákóczi ünnepély rendezésére megalakult bizottság buzgón fáradozik azon, hogy az ünnepély méltó legyen Szatmár város és a vármegye történelmi multjához. Nagy lelkesedéssel karolta fel a rendezőség az ünnepélyrendezés eszméjét és ambícióval, igaz hazafiúi érzéssel megtesz mindent, hogy az ünnepély kerete is méltó legyen a kibontott zászlóra irt nemes eszméhez. Erdélyi István városi főmérnök a mai napon kiutazott Tisza-Becsre, hogy a felállítandó emlék mű helyének megállapítása iránt ott a helyszínen intézkedhessék. Az ünnepélyt rendező végrehajtó bizottság pedig a jövő hó 1-én d. e. 11 órakor Szathmáron, a városházán értekezletet tart, mely alkalommal az ünnepély teljes műsorát fogják megállapítani.

A leggazdagabb fejedelem.

(A szultán kincse.)

Törökország szegény, se hivatalnokait, se katonaság nem képes rendesen fizetni, az állam bevételeit a hitelezők kezelik, hogy régi követeléseiket kielégíthessék, de magának a szultánnak több a kincse, mint bármely más fejedelemnek Európában. Az a sok, arany és ékszer, mely a szultán kincstárában felhalmozva hever, pénzben annyi, hogy legalábbis hétszer lehetne vele kifizetni Törökország összes adósságait.

A szeralj belső részében, egy oszlopos

kioszkon át lehet bemenni a szultán kincstárában. Azaz, hogyha bebocsátják az embert mert el lehet képzelni, hogy ezeket a mesés termékeket nem közönséges módon őrzik. A leghiresebb és legszentebb valamennyi közt „A nemes ruhaterme“; ebben a próféta köpenye, kardja, ijja és tegeze, az első khalifa fegyverzete és a szent zászló. Minden évben csak egyszer, ramazan hó 15. nyílik meg a terem, ajtaja nagy ceremóniák közt megnyílik, belép a szultán, aki megcsókolja a szent köpenyt, egyik sarkát vízbe mártja és az úgy megszentelt vizet szétosztja a hívek között.

Ezeket a szentségeket más, mint mohamedán vallású ember még nem látta, a kincstár helyiségeit azonban nagy néha befolyásos gyauroknak is megmutatják. A szultán engedélyével ellátott látogatót szertartásosan fogadják. A kincstár nagymestere lefejt a pecsétet a főajtóról, az anastar baba a kulcsörző pedig kinyitja. A látogatók, szolgálók és apródok kettős sorfalak közt haladnak el szűk és zezugos folyosókon át melyek mint a szeralj összes belső helyiségei, homályosak. A szemnek előbb meg kell szokni ezt a félhomályt, mielőtt a kincstár csodáit megpillantja.

Az első szobában a trón vonja magára a figyelmet. Alacsony székek ez, de színarany és mesésértékű rubinokkal és smaragdokkal van kirakva. Valamikor Ismail perzsa szultáné volt ez a trón, akit a harcziás Szelim szultán legyőzött és hadi zsákmányul az arany trónt is magával vitte Konstantinápolyba. Ennek az egyetlen butornak az értékét nyolcz millió koronára becsülik. A falakat köröskörök üvegszekrények foglalják el, melyekben nagyértékű tárgyak állanak: drágakövekkel ékített arany tintatartók, gyémántos csibukok: ezreket érő agraffok és egyéb turbándiszek, diónagyságu rubintok és gyöngyök, egy darab achábtól csiszolt jogarok, arany kávésedények türkiezzel és korallokkal díszítve. A legszembe-tünőbb két óriási smaragd, a legnagyobbak az egész világon. Az egyiknek melynek csaknem tökéletes golyóalakja van, átmérője nyolcz centiméter, a másik smaragd 22 centiméter hosszú és 9 centiméter széles és súlya csaknem két kilogramm. A terem felső részén körbefutó karzat párkányán gazdagon díszített kardok, puskák és egyéb fegyverek lógnak.

A második teremben a különböző szultánok díszruhái vannak elhelyezve. A övekből kikandikáló aranyfoganyus török és a turbánok csillogó ékel maguk is egy kis vagyont mérnek. Ebben a teremben van a világ legnagyobb gyöngye, mely nem sokkal kisebb, mint egy libatolyás, az alakja kissé szabálytalan és csinos kis emberkét formáltak belőle. Értékes elefántcsont faragványok és pompás zománcművek száz száma hevernek a többi kincsek között. A terem két főkincse egy arany böleső és egy jókora elefántszobor melynek talapzatát galambtojás nagyságu gyöngyök ékesítik. Ez a szobor maga több millió forint értéket képvisel.

A harmadik teremben még több a kincs, de bajos volna azokat részletezni. Legfeljebb azokról a fali szőnyegekről érdemes külön meg emlékezni, melyeknek az arany szálai közt a drága gyöngyök ezrei fénylenek. A mit hajdani, hadviselő szultánok hadjárataiban összezsákmányoltak, legyőzött népektől elraboltak, az még mind ott hever a konstantinápolyi Toj Kapu boltíve alatt. Minden egyes darabnak meg van a maga története és vér tapad csaknem mindegyikéhez a kincseknek, melyeket a szultánok évszázadokon át, mióta a khalifák trónja áll, ezer meg ezer emberélet árán összeharácsoltak.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (16.)

Írta: **ifjabb Móríc z Pál.**

Károlyi Sándor dolhánál szétveri a kuruczokat.

Megijedtek a német kapitányok a nép gyülekezésétől, azért megszorították a megyéket, hogy a nemesség, felülvén a nyeregbe, verje szét a „rabló csordákat.” Károlyi Sándor szatmári főispán volt ezidőtájt a felső tiszai részen a legtekintélyesebb főúr. Őt szuttongatták leginkább a németek. És midőn már nem térhetett ki a kellemetlen kötelesség elől, midőn már magát is lázadónak nevezték, kibontotta az ellenséges zászlót, a nemesi bandériumokkal hadba szállott a fegyelmetlen, gyöngén fegyverzett kuruczok ellen. Mintegy 2000 kurucz taborozott Dolha környékén. Még őrszemét se állították ki . . . Boros fővel iszogattak a vezérek . . . Károlyi könnyűszerrel verte tönkre a szervezetlen csapatot. Őt Rákóczi zászlót szakmányolt tőlük. A zászlókat és a győzelmi hírt személyesen vitte fel Bécsbe. Most már számított az udvar kegyére is; sőt gondolta, hogy a néplázongásainak okait előadván, tanácsszavára közböcsánatot hirdetnek és orvosolják a nemzet sérelmeit. Azonban a bécsi miniszterek kicsufolták. Gunyolták, hogy mese beszéd a győzelme. Mese az egész csata. A zászlók pedig még az első Rákóczi idejéből valók. Majd a bakó elégeti azokat.

A büszke Károlyi sértődten távozott Bécsből; de még inkább elkoseredett, a midőn raadásul még a bécsi vámnál is megvámolták. Oda dobta a vámosnak az aranyat. De megfogadta: ezerszeresen visszafizeti azt a német, de a rajta esett csufert meg majd maga fizet is vassal.

Rákóczi hazatérése.

A gyönyörű tavasz már aranyfésűjével lefésülgette a hegyek erdőiről a havat, zuzmarát, mikor 1703. június havában Rákóczi Ferencz elindult az édes haza felé. Csak kisebb fegyveres csapat kísérte. Lengyel dzsidások, néhány közprendű magyar nemes. Maga nagy Beresényi Miklós is távol boljongott tőle. A danczkai francia követnél járt küldetésben pénzbeli, fegyverbeli és fegyveres erőbeli segélyért.

Rákóczi Ferencz maroknyi kis fegyveres csapattal indult az édes haza gyönyörű földje felé, hogy azt felszabadítsa, hogy bujdosó, árva népét családi fészkebe visszatérítse . . . Ez édes vándor uton, mert hisz haza, az imádott magyar földre igyekeztek, kíséretében lovagoltak a Tököli fejedelem régi híres kurucz tárogatóisai közül is néhányan. Piros mente lebegett a vállukon, szürke volt a lovuk. Ezüstös sipja volt a rivalgó tárogatójuknak.

Rákóczit a határszélről napi járó földre érte a dolhai veszedelem szomorú híre. . . Ama szomorú hír a kurucz tábor szétveretéséről a Rákóczi zászlók elszakmányolásáról. Mondák ugyan a küldöttek, hogy a határszéli hegyekben még mindig erős kurucz tábor várja Rákóczi jövetelét és parancsait.

Noha a józanész mást parancsolt volna, a fiatal fejedelmet nem riasztotta vissza a szerencsétlen kezdet, hanem „fiatal hevessége és hazaszeretete által lelkesítette” tovább folytatta útját a magyar föld felé; a nép szeretetét és bizalmát nem akarta megcsalni. Mindössze, hogy egyik nemes legényével sürgős segítséget kért bizalmas lengyel főúri barátjaitól.

Gyönyörű tavasz volt akkor. A tavasz már félig lefésülte a beszkid ormáról a zuzmarát, havat és a bokrok aljában ibolyák illatoztak. Dal zendült az erdők mélyében, édes bus magyar dal és rusnyák dal, ott a bujdosók, ott a hü rutén jobbágyok várták Rákóczit.

Az öreg orosz barát megáldja Rákóczit.

Bent a hűvös hegyek között, a zabtermő szikár kövecses földön sötétlett egy öreg kolostor. Kristály patak öntözte a kertjét, galambok bugtak a padlásán és sötét fenyőerdők rejtették a sáros lábu kísértők elől. Oroszhitű barátok lakták ezt a kolostort. Gyöngyökkel rakott, arany képrámás Máriát imádtak benne. Illatos tömjennel is bőven áldoztak neki . . . Ezeknek az orosz barátoknak volt a főnöke bizonyos Kamenszky Pétronius nevű öreg barát. Ez valaha a Rákóczi birtokokon lakott. A gyerek Rákóczit sokszor ringatta, sokszor csucsujgatta karján. Most hogy jövetelének híret hallotta a fehérszakállas öreg orosz barát, legszebbik papi ruháját menten magára öltötte. Az aransugaras fejű Mária képét úgy vitte előtte egy fiatal barát. Mások szent zászlókat lobogtattak, dicsőeneket énekeltek, az öreg barát népét így vezette Rákóczi elé.

Midőn összetalákoztak a fejedelemmel, megcsókolta az öreg afejedelem kezét, de az keblére ölelte a ven oroszbarátot. Az örömtől sirt az orosz barát. A fejedelem látásával nem bírta betelni. A határszél el-kísérte. Ott a magyar föld édes határán megáldotta őt.

— Áldva légy! A nép szabadság első bajnoka te vagy! A szent öreg így fohászzkodott és lebozult a haza határkövénel. Rákóczi még messze bent a magyar erdőkben is hallotta az oroszbarátok áldást zengő énekét.

Tárogató zendül.

Mikor a Beszkid hegyek alját elérte Rákóczi, követivel ide parancsolta a csapatokat. Mire megérkeztek: a hirdetett ezrek száma nagyon alápadt. Ötezer fegyveres helyett alig voltak ötszáz lovasok és gyalogosok. Ezek is leginkább bottal, kaszákkal, vasvillákkal, silány paraszt puskákkal felfegyverkezve . . . Rongyos katonaság. Tanulatlan vezérek. Részegek és rablásra is hajlandó vezérek, mint a bujdosó Kiss Albert, Tökölinek egykori hadnagya, ki minek utána holmi törököket gyilkolt, már labanczkodott is. Aztán a paraszt atléta, a vénszakállu, nagy ivo Papp Mihály. Majos egy vakmerő vitéz, de részegek, garázda nemes, Esze Tamás egykori Rákóczi jobbagy, a kik közül csak Móríc Istvánt a későbbi huszti kapitányt és Horváthot lehetett katonáknak mondani; mert ők régi közrendűbb katonák voltak. Ilyen hadsereg, ilyen vezérek fogadták az édes magyar föld határán a nemes lelkű, a tettvágytól lángoló, nagyképzetségű Rákóczit, a ki mégis mélyen megindult, midőn látta ennek a szedett-vedett csapatnak hűségét, rajongó ragaszkodását, emberfeletti dicső szeretetét fejedelmi személye iránt.

Igyekezett rendezni, szervezni őket. Őrszemeket állított fel. Czirkálókat küldött ki. Csapatokba osztotta őket. Rendet, csöndet parancsolt a táborba. Szigorúan tiltotta és akadályozta a részegek garázdálkodását. Közéjük vegyűit. Bizodalmasan, türelmesen, atyailag hallgatta meg panaszait. Hogyne imádták volna tehát ez az egyszerű nép tulvilági jelenségként a gyönyörű szép, a gyönyörű nemes Rákóczit. Hisz saját nyelvükön vigasztalta és biztatta őket, saját nyelvükön zengett még a feddő szava is.

Hát még mikor a munkácsi hercegségbeli jobbagyok, a jó rutének meghallották, hogy már itthon van a fejedelmi Rákóczi, csapatokban rohantak a táborhelyre, öreg, fiatal gyerek, férfi és asszony egyaránt. Mit szegény tüzhelyük megtermett, hust, kenyeret egyéb szükséges élelmet garmadára hordtak. És mint Rákóczi maga írja: „ez emberek meglátván engem, messziről térdre ereszkedtek és orosz módra keresztet vetettek magukra. Bőven hullatták örömkönyei-

ket, melyek az enyémet is kicsalták. Buzgóságuknak és ragaszkodásuknak nem volt elég bennünket élelemmel ellátni; hanem hazaküldvén nejeiket, gyermekeiket, beálltak seregembe, többé el sem hagynának, s a puszkák hiányában kardokkal, vasvillákkal, és kaszákkal fegyverkezvén, kinyilatkoztatták, hogy élni-halni akarnak velem . . .”

Kevés napok multán háromezer főre felszaporodott a szervezetlen, silányul fegyverzett fiatal, de lelkes, igaz szándéku csapat. A futó hír számukat még több ezerre emelte. A tiszántuli erős, gyönyörű népek, hajduk, jászok, kunok is elküldték titkos követeket, hogy a szegény zabtermő földről menjen le Rákóczi a gazdag magyar alföldre. Dús éléstár várja ott. Erőskaru, erőshitű, lóra termett magyar nép, a mely mind fegyverbe száll a tárogató riadó szavára, amely mind kész hiven követni nagy Rákóczi varázslatos parancsszavát aranybetűs tündérvitéz lobogóit.

(Folyt. köv.)

**Évenkénti előállítás
39 millió szelencze.**

NESTLE
gyermekliszt.

**Tejles táplálék
csecsemők és gyomorbetegék számára
legjobb havasi tejet tartalmaz.**

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Próbahasználatra 1/2 doboz ára 1 korona.

Boros Testvérek nőidivat áruházában
Dívatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Sefirek, Batisztok, Vász-
Jó nak, Szőnyegek, Függe- Olesó
Olesó nyök, Ágyterítő, Pipere Divatos
czikkek.

Használt de jó karban

levő **sortvetőgépeket** a legmagasabb árban megveszek. Egy jó használt **vaseszterga padom** pedig eladó. Bagi István Kaba.

A debreczeni

Első Temetkezési Egylet

mint helyi érdekű kultur intézmény

legközvetlenebb és legevidensebb célja az, hogy szegénysorsu családokat egyes tagjaik elhalálása esetén segélyben részesítsen. Tagjai közül az eddig elhalt **11 halott után fizetett ki díjakat, számos elősmerő levelek** s köszönő nyilatkozatok tanuskodnak egyetünk czélszerű üdvös voltáról.

Tagok mindez ideig vétetnek fel.

Beiratkozás a pénztárban főtér, **Varjassy Gyula** ur kosárkötő üzletében (Arany Bika kavéházzal szemben.) Valamint **Vértessy János** egyleti eljáró s pénzbeszedőnél.

Felvilágosításokat nyújt **dr. Király Péter** ügyész igazgató ur Piacz-u. 46 sz. a. ügyvédi irodáján, továbbá **Iklódy János** igazgató **Csapó-u. malomköz** 3 sz. a., hol beiratkozások is eszközöltenek.

Uj tagok az eddigi 11 halott után díjakat nem kötelesek fizetni.

Kitünő minőségű

pirszén (kokszt)

fűtésre és műhelyek számára, továbbá

kátrány

épületek, zsindely és deszkatekők, szőlőkarók bevonására

olesó áron kapható

Debreczen sz. kir. város légszeszgyárában.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

693 1903. v. k. sz. 1903. június 30. 1903.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 1201/2—1903. sz. végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint Brüder Abeles cég részére ifju Czegléd József debreczeni lakostól 223 kor. 72 f. tőke, ennek az esedékesség napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 61 k. 74 f. perköltség erejéig 1903. évi április hó 24-én bíróilag lefoglalt s 3468 kor. 20 fl.-re becsült bolti cikkek és áru felszerelésekből álló ingóságok **1903.**

július hó 9-én d. e. 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Piacz-u. 16 sz. alatti üzleti helyiségben Törley József és társa 199 k. 50 f. Gebrüder Eckel 141 k. 90 f. Heinrich Frank Söhne 111 k. 80 f. L. Trischak 348 k. 67 f. Ledermann D. Stella 138 k. 07 f. Gebrüder Stollverk 217 k. 54 f. és törvényes járulékaik erejéig is megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. évi június 6-án.

Bódogh Zsigmond bir. kiküldött.

Schicht-szappan

Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a Schicht név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépzítő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörös-ség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztítálatanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; háromféle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crém színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajszesz.**

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz, nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajkenőcs.**

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.**China-vas-bor.****Condurangó-bor.****Pepsin-bor.**

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.